

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и кафеџ. у унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, пу ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ТАСИНА ПИСМА.

БЕЧКА ПОЛИЦИЈА.

9.

У тајној полицији лежи сва моћ бечке полиције. У осталом на западу је и правило: ко има *вешту* тајну полицију, тај има и добру полицију. Републикански Париз, слободни Цирих, и апсолутни Беч, Берлин или Петроград, једнако се надмећу: ко ће од њих показати вештијег тајног полицајца. У бечкој полицији гледао сам ону грозничаву журбу *детектива*, да извиде и докажу: како извесној кривичној или опасној појави није место у Бечу, него, на прилику, у Лондону или Цириху; или да се тражено лице не налази у аустријској престоници него, на пример, у Берлину и т. д. Треба видети ону њихову пасјонирану жудњу, да све сазнаду, дознаду, да се о свему, разуме се, тачно извести, обавесте; да свакога странца добро одмере, о њему све да испицају и т. д.

Циљ је установи агената (*Polizei Agenten Institut*) да помажу полицијску дирекцију у одржању јавнога мира, реда и сигурности. Нарочита им је дужност, да истражују, све без разлике, преступнике закона, њихове саучеснике и помоћнике. Осим тога, да сазнају жеље и потребе народа, и да о томе своју дирекцију извештавају. Они прате политички и социјални покрет у друштву. Сазнају сво кретање јавнога мњења, како о поједином закону, уредби, тако и о свакоме кораку владаоцем и владином. Управо шта мисли Беч — то морају знати агенти. — Агенти имају свога шефа, који се зове шеф тајне полиције, али цео овај апарат стоји под управником Беча. Он је и једини њихов судија у изрицању дисциплинских казни. — Агенти, или како их обично зову, детективи, деле се на *бригаде*. Свака бригада има четрнаест агената и једнога старешину — *инспектора*. Овај води надзор над својом бригадом. Све бригаде скупа имају опет шефа *главнога инспектора*, који је референт управника. Број агената сваке године расте. Данас их има на *350 лица*. Агенти су с командом махом сви у централи, у главној полицији. Квартоним старешинама дат је такође извесан број, али чим се укаже потреба, из централе шаље се нова помоћ.

Агенти раде по удешеним комбинацијама. У кривичним ислеђењима они су главна помоћ. Они прикупљају доказе, истражују, питају за сведоке, трагају за кривцима, пресвлаче се, маскирају се, претварају се, извијају на сто начина, неће ли какав год траг кривцу наићи. Ко је досетљивији, тај је и вештији. Вештоме опет испада и успех. У осталом, позната је ствар, да у полицији све зависи од добро спремењенога плана и вешто изведене радње. У стотини случајева помогао је и — *виц*. А већ бечки полицајци познати су, и иначе, са својим вицевима. Све што опет агенти сазнаду, то одмах поверљиво саопштавају, ако су у кварту, онда члану кварталном, а ако су у централи, онда своме шефу. — Агентима се саопштавају сви кривични догађаји, који се десе у вароши, а и страни, када се друге јевропске полиције на бечку дирекцију обрете. Ради овог саопштења агенти долазе у главну

полицију, сваки дан у 9 сахата пре подне. Али не улазе у групама и да их свет примети, него непретметно, сваки за се, и опет на споредне тајне уласке, којих више има. У главној полицији, на једном крају здања, они имају своју салу. Седишта у сали направљена су у полукруг, као оно у амфитеатру. Сваком је у клуши одређено место. Како који дође, он седа на своје место. У одређени час јавља се из побочне канцеларије *шеф тајне полиције*. Чим врата отвори, агенти устану за знак поздрава. Али таква је тишина, да се гласак не чује. Шеф се пење на катедру, и отвара своје папире. И онда почиње издавање наредба. Да изложимо како се то ради.

— Господо агенти — почиње шеф — ноћас је на-Видену, плесгасе бр. 2 учињена похара нашем посланику у Паризу, Његовој Екселенцији, грофу Хојошу. Врата су отворена удешеним кључевима, а тако исто и ормани, и украдено је: 7 дугмета с веша од дијаманта и јасписа, златом опточених, једна гарнитура сервиса сребрног, са знаком и т. д. и т. д....

— Господо агенти — наставља шеф — наша дирекција добила је ноћас од петроградске полиције депешу: да су у Цириху, у штампари Фосовој, штампане нихилистичке прокламације, у пет хиљада егземплара. Има се намера, да се те прокламације у целокупном броју, или у мањим деловима, преко Беча пренесу у Русију. Прокламације су на руском језику, штампане цицро словима на сатнираној хартији, у величини 0.40 метра, у ширини 0.30 метра... Обраћам вам пажњу на ову ствар. Награда је 500 форината. Ко ми донесе ма и један комад ових прокламација добиће 100 форината.....

— Господо агенти — продужује шеф — у лондонској банци исплаћен је 4. тек. м. један чек фирме Блајредера из Берлина, у суми од 10.000 штерлинга. Доцније се видело, да је чек лажан био. Лице, које је новац са касе дигло, изгледа овако: Коса плава, очи плаве и т. д. Једно лице са оваким описом, како казује агент Ридл, виђало се синоћ у етаблисману Ронахеровом, али га је, после свршене представе одмах нестало. Обраћа се пажња и т. д....

— Господо агенти — чита даље шеф — од два дана виђа се у Бечу једно лице, које по свима знацима изгледа сумњиво. Изгледа овако: високога стаса, црне масти и т. д. Синоћ је у банкарској радњи Левија, у Кертнерштрасе, променило француску банкноту од 1000 франака. За тим је одмах у другој оближњој радњи Редера променило другу банку од исте суме и т. д. Обраћа се пажња на ово сумњиво лице. По свему се чини, да се оно највише задржава у првом бецирку и т. д....

— Господо агенти — рече мало лакшим гласом шеф — Његова екселенција министар унутрашњих дела поводом и т. д...

Ово саопштење тицало се Цара. Било је строго поверљиве природе. Зато ми шеф, при изласку из полицијскога амфитеатра, примети:

— Последња наредба, молим вас, нек остане само за вас...

— Молим... молим — додадох ја — сама природа наредбе то казује....

Заборавах мало пре поменути: докле шеф саопштава оне наредбе, докле сваки агент држи отворену своју бележницу, и у њу уписује оно, што му се казује. Ако има слика крив-

чевих, онда се и оне деле међу агенте. Пошто овако приме наредбе, агенти се разилазе на посао. Једно одељење остане у главној полицији, да се нађе за сваки случај. Али како су дошли у централу, тако се одатле и разилазе. На тајне изласке и никако у групама.

10.

Један број агената раздељен је на хотеле. То се зову — *хотелбригаде*. Имају и свог засебног инспектора. Агенти ове врсте баве се само са путницима по хотелима. Они их прате посматрају, пазе, распитују особље хотела о њима, да нису што сумњиво приметили и т. д. Или, управо, особље из хотела саопштава агентима све, што код кога путника сумњиво примете. Овде сматрају за част — послужити полицији. И портир, и цимеркелнер, и собарица, и цалкелнер, и хаускнехт — све то радо, с особитом вољом, хоће да саопштавају агенту све, што га љу доцније изнети и неколико интересних примера, да се види докле у њих иде услуга властима. Али се даје одмах опазити: да овај, назовимо га услужни обичај у Бечлија, јако олакшава успехе бечкој полицији. — Све хотеле агенти морају обићи двареда дневно. Када је потреба, онда и више пута. Они носе са собом фотографије и описе тражених лица, нарочито са стране. У хотелу, од портира и другог особља, извештавају се да ли је такво лице, са тим описом, туна одсело. Ако има слика, онда се и она покаже. Више пута агенат сачека доле, у трему, странца, путника, те га и сам неприметно посматра и са описом срањује. Ако хоће још ближе, да се увери онда се агент упушта са тим странцем и у разговор. Измисли ма што год само да говори са њим. Из говора странчевог агенат после по акценту изводи: да ли је странац прави Немац, или у говору има славенског или француског, талијанског нагласка и т. д. а ја сам напред поменуо, да су бечки агенти вешти, спремни и досетљиви. — Има их, који говоре и по седам разних језика. — Докле чини овака проматрања, агенат се никако не казује: ко је и шта је. Он то ради под ма каквим изговором. Тек када је сигуран, и то сасвим сигуран, да има у рукама онога, кога траже, онда се он јавља.

— У име закона, молим вас, да пођете самном — каже он странцу.

— Ко сте ви — пита уплашени странац...

— Ја сам агенат тајне полиције — одговори детектив.

У том врло вешито, да други не види, агенат поврне горњи леви део свога капута, и покаже само странцу да види прикачен *полицијски знак*, или обележје. Знак је у величини талира. Не њему је у редове црна и жута боја. У средини урезан царски орао. Када тај знак покаже, свако му мора следовати. Осем тога, агенти као и сви остали чиновници полицијски, имају свакада при себи *карту*, мало већу од визит-карте. На њој стоји овако: *господин Н. Н. агенат* (или тај и тај чиновник) *бечке полиције*.... У Бечу 1. маја 1890. *Председник полиције, Стејскал*... Ако странац, или уопште кривац, или ма ко, кога власт у име закона зове — неће томе да следује, онда свако мора притећи органу власти, да му помогне, да се оно лице савлада. Али обично бива, да у хотелу особље само агенту помогне. Или, агент само изађе пред хотел, звижне у своју звиждаљку, и маса жандара дотрчи, да кривца савлада. Него све се ово ређе догађа. На западу је свет образован. Па су му и лопови префињени. Чим је опазио да га је полиција наљушила и своју руку на њ метла, он је, као оно мирно јагње, послушан; па и сам жели, да се све, што мора бити, са мање ларме сврши. — Агенат викне фијакер. Сваки фијакериста мора позиву следовати. Натовари кривца на фијакер и, више пута у најпријатнијем разговору, одвезу се право у — главну полицију на — Шотенрингу... Агенат је пријатан, умиљат, досетљив — па и када апси човека, мислите да га води на весеље. Гледао сам пуно сцена, у којима сам се, ма да су ствари биле врло озбиљне, ипак морао бар кришом осмехнути; јер, донста, бачки тајни полицајци, у својим вештинама, прави су, тако да се изразим, „шварцкинтлери“... Не може бити, а да им се човек не диви...

(НАСТАВИЋЕ СЕ).

У П У Т С Т В А

ЗА ИСЪЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА.

I.

1.) О похари у опште.

(СВРШЕТАК).

Важан је за карактеристику лопова, (било да је он новајлија, или препреден лупеж) и његов начин, како се удаљава са дотичнога места; јер се унутра много лакше улази, но што се излази. Ни један се извезбани лопов неће истим путем вратити, којим је ушао. Он обично при улазу отвори каква побочна врата, прозор или какав други отвор, како би туда лакше могао умаћи, ако би га ко приметио, или на делу затекао. Исто тако затвара он за собом и све улазе у дотичну одају где краде, само да га нико не би у његовом послу узнемирио. Врло је карактеристично и од великог интереса поступање цигана у томе. То је врста таквих препремених лупежа, који пре него што се даду на посао, разберу све потанко, што нађу да им је потребно. У томе смислу иде им на руку и њихов начин живота, јер вешито тумарају тамо амо и чергаре, те тако немају готово никада сталнога пребивалишта. Циганин не одређује унапред место где ће упасти и похару извршити. Он проси, гата, крии котлове и т. д., па где му се најзгодније учини, ту добро све расмотрити, а онда доцније извршује крађу. У селачкој кући бира он у опште ону одају за проваљивање и похару, у којој нико не спава, али у којој обично о чивилуцима виси стајаће рухо селачко, платно, адиђари, па и сама уштеђевина и т. д. Таквих одаја (што се обично зову вајати) има готово у свакој већој селачкој кући. Ако је икако могуће труд се он да нађе таку селачку кућу, у којој је такав вајат на крају и приземан, а има на њему више прозора у разним правцима. Колико врата на тој одаји има, то је њему сасвим све једно. Он дигне све препреке на свима прозорима, како би се гроз њих лако ући и изаћи могло. Цига добро прорачуна, (а у томе се готово никада не превари), да напад на њега, у случају ако буде опажен, не може бити са двију страна; јер укућанин, или ко други, може доћи у једном или другом правцу прозора. Откуд ко долази, то чује он из вајата, или га о томе његов постављени стражар (помоћник) датим знаком извести, те он онда лако умакне кроз онај прозор, одакле му опасност не прети.

Осим тога имају цигани још и других манира, и то нарочито у осигуравању врата, те да би на тај начин ма какав напад на њих могли спречити. Зато закључавају они сва врата сем оних од оне одаје, у којој крађу врше, па куд пукло да пукло. С тога циганин најпре прегледа, да ли нема кључа у брави или можда да је брава заригљана. Ако је то, онда риглу полако и пажљиво одгурне; а ако је кључ у брави, он га дотле и са највећом пажњом окреће, док овај не испадне. За тим га замочи у зејтин, који са собом донесе, па га опет таког мете у кључаницу и врата лако и нечујно закључа, јер кад се кључ замочи добро у зејтин, онда се њиме могу врата закључати, а да се никакво шкрипање не чује. А ако на вратима нема кључа или ригле, онда се он побрине, да их на други, њему својствен начин затвори. То чини циганин код оних врата, која се отварају с лица и то тако, да попречке метне какво јако дрво, које утврди конопцем и веже што је могуће јаче о саме алке на вратима. На тај начин врата се не могу тако лако отворити, нити може ко лако кроз њих изаћи. Отварају ли се пак врата унутра, онда увуку такође појаче дрво у доњу вратницу тако, да дрво, које је и доле и горе отесано, прође кроз врата унутра и утврди се о саму вратницу, а други горњи део дрвета провуку кроз алку, те на тај начин онемогуће отварање врата.

Нађу ли се на којим вратима такви затвори, онда треба на сигурно знаћи, да су цигани похару извршили. Што други лупежи не употребљавају овакав доиста вешт начин, то је до данас остало необјашњиво.

Други лупежи задовољавају се обично тиме, да онде где им је то могуће, врата кључем закључавају, или браву да заригљују. А где им то није могуће, они онда наслањају на сама врата какве веће предмете нпр. какву велику চেപ്പаницу, разна оруђа, столице, астале и т. д. тако, да ови при отварању врата морају пасти. [Услед тога се онај, који врата отвара уплаши, озледи или збуни, те на тај начин лопови добију времена да да умакну.

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

О тумачењу § 349 крив. зак. у вези са §§ 173 и 177 истог зак.

Није редак случај да буде предмет полицијског извињања: тужба жене против мужа за нанету јој повреду, или обратно.

Радња полицијске власти у оваким случајевима, у колико је то нама познато, није једнообразна. У једноме случају полицијска иследна власт узима ово као иступно дело, и по свршеном ислеђењу ако се дело утврди и докаже, оптуженога сама казни, као иступника, подводећи дело под § 349 крив. закона. У другом пак случају, полицијска иследна власт, узима да је дело преступне природе, и према величини повреде и времену боловања, спроводи кривца суду као преступника, тражећи за њега казну предвиђену § 173 или § 177 крив. закона.

И сами судови примајући овакове оптужбе од стране полицијске власти, стављали су кривца под суд за дело преступне повреде, а у многим случајима на коначном претресу узимали су, да су дела оваке природе иступна а не преступна, па су ипак изрицали над кривцем казну придржавајући се прописа § 210 крив. суд. поступка.

Да би наше читаоце-иследнике у овоме питању упутили на правилан и законити рад, ми ћемо у кратко изнети један конкретан случај, у коме је наш највећи суд образложио поступак у оваким случајима.

Марија ж. Н. П. из Шапца, тужи полицијској власти свога мужа Н. зато, што ју је овај једнога дана у надитом стању немилосрдно тукао, и по гласу лекарске сведоџбе, нанео јој лаку повреду тела. Оптужени Н. није признао да је ово дело извршио, но то буде доказано сведоцима. Полиц. власт, пошто је дело иследила, спровела је оптуженога Н. првостепеном суду и оптужила га за дело лаке повреде тела казнимо по § 173. кривичног закона.

Суд првостепени стави оптуженог под суд за дело лаке повреде тела, но на претресу узме да овде стоји дело иступно, казнимо по § 349, па како по овом оптужењу није рађено ништа за три месеца код суда, то је оно по § 396 кривичног закона застарело. За то решењем својим а на основу § 250 а крив. суд. пост. пусти оптуженог испод суђења.

Услед жалбе држ. тужиоца, касациони суд примедбама свога III одел. од 25 августа пр. год. Бр. 7577 поништи ово решење судско, налазећи, да суд погрешно узима да у овом оптужењу нема дела лаке повреде тела, већ дела из § 349 крив. зак. Јер, кад се лекарском сведоџбом тврди, да је тужитељка лако повређена, чија је сведоџба једино меридавна о постојању дела, и кад ово дело као преступно подпада под § 173 кр. зак., онда није застарело, и зато позове суд, да према доказима одмери казну оптуженоме.

Првостепени суд сматрајући своје решење да је на закону основано, не усвоји прве примедбе касационог суда, но користећи се § 279 крив. пост. изјави своје противразлоге, држећи, да се § 173 крив. зак. односи на лица страна, а не и на укућане, нити пак на повреде које муж жени нанесе.

За ове последње случајеве казна је одређена у § 349 крив. зак. и по овоме зак. пропису има се казна одмеравати старешини, који би укућане или своју жену тукао или злостављао.

Лекарева је ствар само да утврди врсту повреде, а суду припада право, да определи, под који зак. пропис то дело подпада. Па како је ово случај где је оптужени као муж тукао своју жену, од чега је она боловала десет дана, то суд остане и сада при првој својој одлуци, да је ово дело иступне природе казнимо по § 349 крив. зак. и да је оно као таково застарело.

По изјављеним противразлозима од стране првостеп. суда, предмет буде изнет на решење општој седници касац. суда а она 19 децембра пр. год. под Бр. 9065 нађе, да су примедбе њеног III одељења на закону основане, а да не стоје противразлози првостепеног суда.

Из напред изложенога видеће наши читаоци, да је мишљење највећег суда о овоме питању, да се пропис § 349 крив. зак. односи само на оне случајеве злоставе и туче, услед којих се не појављују повреде, а ако је услед злоставе и повреда следовала, онда је то дело преступне природе, и као такве иследне ће власти оптуживати кривце и спроводити их суду на осуду, а у противном случају, изрицаће саме казну.

Исто ће се тако имати поступати и у случајима, кад мајстори, газде и друге старешине бију и злостављају своје момке, шегрте и у опште млађе.

Д. Р. П.

ЛОПОВ БЕЗ — СРЕЋЕ.

.....Па, ево, причаћу ти даље, како сам ти ја прошао, настављаше Микица. Слушај, мој брајко, па ћеш и сам казати, да сам ја — лопов без среће... Еле, једне ноћи упутио сам се био „абаџијском улицом“... Беше то лепа, летња ноћ. Онда нису биле ове електричне сијалице, већ, су шкиљиле лампе овде-онде, да је било дивота за нас. Ишао сам најлак левом страном. Мислио сам: идем право код „Шипка“ у механу. Тамо има увек доста сељака. Помешаћу се међу њих, па ћу зар моћи коме маћи кесу. Био сам гладан као вук, а усуккао сам се као ловачки хрт. На улици ни живе душе. Само озго из „балканске улице“ чула се песма. То су ваљда нека „мокра браћа“, мислио сам. На једаред застадох пред једним отвореним прозором. Оба десна крила беху широм отворена. Завесе повучене на леву страну... Погледам унутра — помрчина. Напрегнем добро очи и спазим до самога прозора — стб. Мора да има нешто на њему, помислио сам. Осврнем се на све стране. Све мирно. Улица празна. Решим се, да окушам срећу. Непажњом ударих лактом о прозор. Стакла звекнуше. Повукох се у страну и ослушкивах, да није тај шум пробудио кога у соби. Ништа. У соби тајац. Прићох опет прозору. Полако пружих руку и почех пипати. Учини ми се, да ми је био под руком ланац од сахата, али ми се измаче. Чудновато!... Сваку ствар коју дотакох, нека невидљива рука уклањаше све даље и даље... Завукох руком што сам могао дубље. Осетих под претима сат. Хвала Богу, помислим, ипак ми мука неће бити узалуд! Хтедох га зграбити, али ме у тај мах неко изнутра шчепа за руку. Шта је ово?... Ја вучем руку напоље, а оно је неко из собе вуче унутра. Није да стеже, него мислим, кости пуцају. Несмем да вичем. Бојао сам се, да не дојурн одкуда патролџија па ће ми лепо ићи... Предах се својој судбини. У томе тренутку сетих сам се своје срећне браће и моје вечите несреће. Ал' ипак, овако не може дуго остати. Ваљда ће онај изнутра посустати, па ми пустити руку. „Јанко!“ викну један строги глас из собе. „Заповедајте!“ одазва се неко из друге собе или предсобља. „Мотку на пред кућу, ево лопова!“ Напољу истрча један војник и ту ме прилично издевета са једном батином. Онај што ме је уватио за руку сигурно је био официр, али је ипак био неки добар човек. Недозволи војнику да ме испребија него ме пусти...

... Видео сам ону Целагићеву књигу „Домаћи учитељ“. Велика је то књига, ама би опет била већа она, у којој би се писале моје — лоповске несреће... Слушај даље. Био сам ти једном код „Жмурка“... Тамо свратим по кад-кад на ракију и слушам како глумци причају. Било је увек тамо пуно гостију. Па што су неки лепо певали — мани! То су чланови неке певачке дружине. Глумци су их у чали звали: „мртвачко певачко друштво“... Седим тако једно пре подне и пијућак моју ракију, кад ето ти једног чичице, кога сви називаху: чича Пера. Тај чичица седе за сто оних певача. Чух лепо њихов разговор. Чичица рече: умрб је јутрос богати трговац Н. Тако ми рече на путу наш Данило. Он је то опет чуо од неког другог... Добро би било да иде један од вас да погоди „пратњу“. Знате л' му кућу? Одмах према „делијској чесми“, на самоме ћошку... Добро, отићићу ја, рече један кога су звали „уторник“. Ама, мало доцније, док искапимо још по једну... И они наставише даље свој разговор, а доцније почеше полако и певати. Ја се нешто био занео у мисли. Свега сам имао грош у џепу. Као из ведрога неба сићу ми једна мисао у главу. Како би било, да ја одем код породице умрлога Н. и погодим пратњу? Преставићу се као члан ове певачке дружине. Пристаћу колико даду, али ћу тражити дукат капаре. Лепа закрпа... Нико неће на мене посумњати. И тако ти се ја решим на овај посао. Платим испијену ракију и изађем из кафанице. Упутим се право кући трговца Н. Путем сам премишљао, како ћу да говорим. Ваља, мислио сам, прво да изјавим удовици своје саучешће за изгубљеним мужем, па тек онда да се упустим у погодбу. То је ред, а тако сам и од других слушао... Дођох до куће. Стан трговца Н. на горњем је сирату. Упутих се од-

важно по степеницама горе... Застадох у ходнику... Из једне собе према мени изађе нека сува женска са метлом у руци. Мислио сам, то ће бити ожалошћена удовица. Приђох јој учтиво и поклоним се како сам знао.

— Шта ћете овде?

— Госпођо, почех муцати, сажаљевам случај. Покојни Н. био је добар —

— Шта велиш?

— Велим, покојни Н. . . .

— Покојни је твој баба а не мој муж, дрекну жена, па ме опучи макљати са дршком од оне проклете метле. — Напоље манупе! Напоље битанго! дерала се као смушена.

— Шта је то Персо? чух неки слаби глас из собе. То је јамачно био глас трговца Н.

Ја стругнух преко басемака. Једва сам жив изишао на улицу. Арагост ти било и певачке дружине и свега. Бриде ми и уши и леђа. Све ми је било црно пред очима. Није то ни

шала мој брајко, ни и погађати пратњу — живоме човеку. Па зар и то није несрећа? Зар ја нисам у свакоме погледу — лопов без среће? Хе, да сам могао, заврнуо би шију ономе „чика Пери“. Он је ваљда хтео да нагави кога из своје дружине, па, ето ја дошао на његову — кљусу. Ко зна, можда је и „уторник“ добио од бабе — „уторник“? О томе нисам ништа чуо. Од тада престао сам више да одлазим код „Жмурка“.

— Молим те причај ми даље! Твоје су приче врло занимљиве! . . .

— Хоћу! Причаћу ти како сам прошао код Марка Стојановића, адвоката. Био сам се навадио на његове ћилиме... Е, ту умал не платих главом...

Пантелија Драгутиновић.

Добросав Тодоровић.

Стеван Миловановић.

(види опис о њима, на следећој, 5-ој страни).

СКУПА ЛАЖ.

Газда Станимир био је веома уважен београдски грађанин. Цела чаршија знала га је као добра и поштена човека. Поред те одлике у карактеру, беше он и доброг имовног стања. Но поред свију тих одлика, он је у истини имао и једну мању. Но о тој мањи говорићемо мало доцније.

Газда Станимир беше омаленог раста; жив и окретан. Говорио је брзо. Могао је својом речитошћу да задиви и најбољег скупштинског беседника. Читао је много, па је много и знао.

Најрадије долазио је у кафану код *. . . Ту су ваљда били на окупу његови другови и пријатељи. Ал' без газда Станимира ништа. Он је био центар тога малог друштва. Само је он могао да расположи по где које озбиљно и суморно лице својих другова и пријатеља. Кад он прича сви га пажљиво слушају. А и јесте био сладак у извођењу сваке своје приче. Симпатичан глас; ведар хумор и жив опис, све је то давало неку чудну драж његовим причама.

Ал' су махом те приче биле измишљене. Ето, то је и била једина мања у карактеру иначе доброг и уваженог газда Станимира. Било му је у души да што измисли и да после то прогтури под истину својим пријатељима. А ови, познавајући његов чврст карактер, одлучност и јаку вољу, веровали су му све и он је у томе уживао. Ма газда Станимир све је то умео лепо да одене, да је често и сам мислио, е је истина оно што је измислио.

Тако, једнога дана, беше се у тој кафани, као и обично искупило познато друштво. Сркали су каву, пушили и разговарали. Говор се некако водио о несрећама, које сналазе људе на путу од ђудљивих коња. Сваки је износио своје разлоге у погледу обазривости, како би се могао човек спасти несреће. Газда Станимир махну главом; одби два-три дима из своје ћилибарске муштике, па тек одпоче:

— Море људи, од ђудљива коња тешко се човек може спасти. Ето, ви знате оног мог путоногастог вранца — левака — што сам га презао у кочије? Е, тај „ајван“ у мало ми није главе дошао. И да не беше једног младића, кога и данас не познајем, мени би већ појели „панацију“...

Сви пажљиво слушаху газда Станимира. Овај охрабрен њиховом пажњом настави:

— То је било у прошли петак. Хтео сам да идем до мокролушке козаре. Пријео ми се ђевап, па и мало да се прођем. Уби ме она прашина у дућану. Празник, мислим, а дан

леп, па хајд да одјухам донде. Искрено да вам кажем, водем и оне „колаче“ на жару, па још кад су свежи. Поједем тако комад два, залијем чашом вина па — кући. Увек сам јашно дешњака. То је коњ што му нема пара. Па тек што има кас, вала ни они из Енглеске што их јашу на тркама први цокеји, нису му равни. Јес, хоћеш!... Кад сам ушао у шталу да наредим шта треба, момак ми рече, да ми не може дешњака оседлати, јер га стеже потковица. Налбантин га није добро потковао.... Шта ћу сад? Некако ме конка да јашем а ево сад белаја. Но ја се реших да вранца — левака — оседлам. И то је коњ каквог је ретко наћи. Јак, снажан и издржљив. Па тек фигура! Е не можеш га се доста нагледати. Нисам га дуго јахао само за то, што много подиграва. Хоће да „севдалише“ по улицама, а то ме једи... Момак ми спреми левака, и ја уседох на њега, па преко „батал-џамије“ и „тркалишта“ ударим на „седам кућа“. Левак подиграва, па мислиш везе!... Како сам прешао Мокри-Луг ни сада не знам. Тек се ја некако нађох пред механом у „Болечу“. Мора да сам вранца много терао, јер беше од пене бео, као да си га снегом посуо. Наредим артији да га добро истрља, а ја седох на чардак пред механом да каву испијем. Ту нађох неке моје познате сељаке и с њима се упустим у разговор. Разговору краја нема — као што знате. Сушце већ у велико пало на заранке. Ваља то ићи, рекох, па викнух артију да ми вранца изведе. Гледам га, а он подиго главу па подиграва. Радује се што ћемо кући. Зна, да је тамо боља и штала и храна и нега. Оппростим се са сељанима, узјахах на вранца па га царнем мамузом а он као стрела полете неравним друмом. Чух из далека како неки сељани вичу: да красног коња!... Бржи је од ластавице! Мени то беше мило, па га још жешће ударим а он — маните! Јури као тана из пушке... Вече је било у велико, кад сам минуо поред мокролушке меане. Некако, као што и сами знате, беше то ноћ ветровита. Дува неки „мапарац“ тамо са Дунава, па те у очи засипа.... Пустио сам најзад вранцу узде, јер и он беше посустао. Већ сам видео из далека светлост, која осветљаваше престоницу. Био сам на домаку „седам кућа“... Предао сам се био нешто мислима, па нисам ни пазио којом страном друма коњ хвата. У једаред коњ захрза. Начули уши, скочи упропнице и ја се тек нађох главом на калдрму, јер ми је десна нога била закачена за „узенију“. Коњ појури на-

вака — оседлам. И то је коњ каквог је ретко наћи. Јак, снажан и издржљив. Па тек фигура! Е не можеш га се доста нагледати. Нисам га дуго јахао само за то, што много подиграва. Хоће да „севдалише“ по улицама, а то ме једи... Момак ми спреми левака, и ја уседох на њега, па преко „батал-џамије“ и „тркалишта“ ударим на „седам кућа“. Левак подиграва, па мислиш везе!... Како сам прешао Мокри-Луг ни сада не знам. Тек се ја некако нађох пред механом у „Болечу“. Мора да сам вранца много терао, јер беше од пене бео, као да си га снегом посуо. Наредим артији да га добро истрља, а ја седох на чардак пред механом да каву испијем. Ту нађох неке моје познате сељаке и с њима се упустим у разговор. Разговору краја нема — као што знате. Сушце већ у велико пало на заранке. Ваља то ићи, рекох, па викнух артију да ми вранца изведе. Гледам га, а он подиго главу па подиграва. Радује се што ћемо кући. Зна, да је тамо боља и штала и храна и нега. Оппростим се са сељанима, узјахах на вранца па га царнем мамузом а он као стрела полете неравним друмом. Чух из далека како неки сељани вичу: да красног коња!... Бржи је од ластавице! Мени то беше мило, па га још жешће ударим а он — маните! Јури као тана из пушке... Вече је било у велико, кад сам минуо поред мокролушке меане. Некако, као што и сами знате, беше то ноћ ветровита. Дува неки „мапарац“ тамо са Дунава, па те у очи засипа.... Пустио сам најзад вранцу узде, јер и он беше посустао. Већ сам видео из далека светлост, која осветљаваше престоницу. Био сам на домаку „седам кућа“... Предао сам се био нешто мислима, па нисам ни пазио којом страном друма коњ хвата. У једаред коњ захрза. Начули уши, скочи упропнице и ја се тек нађох главом на калдрму, јер ми је десна нога била закачена за „узенију“. Коњ појури на-

пред. Почех се рукама одбијати о калдрму. Заклањао сам главу, да је неби размрскоа о оштро камење. На један мах коњ стаде као укопан. Дахнух душом. Неке снажне руке извукоше ми ногу из „узенгије“... Вејах спасен. — Како вам је? чух неки меки, бољеиви глас. Јесте ли се убили? Нисам, мало сам руке нажуљео... Приђох ближе моме избавиоцу. Он махну руком на мене и рече: збогом, жури се... посао... И несташе га у помрчини. Ко је то био? питао сам се тада па и сад, ал' на то питање не добих одговора. О моме избавиоцу не чух ништа...

— О, о, чуђаху се неки у друштву. А да то не буде какав чиновник?

— Може бити. Тек ја сам томе човеку много дужан. Не знам, како бих му могао благодарити. Знате ме, да сам човек од речи, па неби жално ма какве жртве, само да би могао дати доказа томе племенитоме човеку, колико му дугујем за спас свога живота.

— А од чега се коњ преплашио по Богу брата? упита газда Ивко.

— Не знам. Може бити од каквог ловачког кера, који је из шипрага предањ искочио.

— Е, онда ће твој избавитељ бити — ловац.

— Не знам. А баш ме нешто овде гуши, да га пронађем и да му благодарим, рече газда Станмир и показа руком грло.

Док се тај разговор водио у овоме маломе друштву, дотле је седео у дну кафане јадан човек и полако сркутао ракију. Натукао шешир на очи, па му не можеш лица сагледати... У кафани дим. Мала, писка, па још у магли од силнога дима, ова кафана изгледаше као оно сеоска „тршчара“, кад се око њенога огњишта скупе сељаци, те веђају о своме послу... Чак се једва видео и кафеџаја Таско, који је иза келнераја подстицао ватру на маломе ојаку.

(СВРШИТЕ СЕ)

ИЗ ХАЈДУЧИЈЕ.

И. Јатаци.

(НАСТАВАК)

Пантелија Драгутиновић из Каленића.;

Добросав Тодоровић из Пухова;

Стеван Миловановић из Љутовнице.

Сви осуђени на 20 година робије у тешком окову, за јаковање хајдучима: Бркићу и друговима.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Љубомир Трета — „Данулов“, разбојник. — Пада јако у очи физиономија овога зликовца. „Спољашност често вара“

вели се обично. Па тако и ова спољашност вара, и одводи нас на поље дуга размишљања. Симпатичан, са изразом питомине и благиности, па је ипак, ето, у души покварен и готов на злочина дела. Ми ћемо по званичним подацима изнети кратак опис из живота овога зликовца. Рођен је у Сомошу, у А-Угарској. Има око 26 год. Зна се, да је у потоње доба био је „Камердинер“ по извесним кућама у престоници. Раније био је по занату абаџија, али овај занат не ради. Занимао се по где-кад и шпекулацијом. У Сомошу има оца Максу, који се занима земљорадњом. У Земућу има брата — надничара. Трета је у месту свога рођења свршио три разреда основне школе, а у Панчеву абаџијско-кабаничарски занат. Полуобразован, са извесним тежњама, он је још као шегрт покрао једну пиљарицу, која је имала радњу до

саме радње његовога мајстора. За ову крађу био је осуђен на 9 месеци затвора. Чим је ову казну издржао ступио је у там. војску. Одслуживши свој рок у војсци, прешао је у Србију. То је било 1893. год. Тада је ступио у службу код г. Мите

Ђорђевића винарскога трговца у Београду. Код г. Ђорђевића остао је свега 2—3 месеца, па за тим је отишао у службу код поч. г. Пироћанца. Ту се задржао мало више, од прилике до 5 месеци. После тога служио је још код г. Максе Антонијевића сајције олд.; г-ђе Буковићке и на послетку код г. Ј. Авакумовића. Пошто је напустио свужбу код г. Авакумовића, вратио се у Сомош — место свога рођења. По месеца Марта 1897 год. врати се опет у Србију, и извесном протекцијом добије за на-

стојника раденика у државној солари. На овоме месту остао је до Петрова дана пр. год. а тада је опет отишао у Аустро-Угарску. По његовом казивању, он је био тамо отишао за то, да прикупи летину са оних земаља, које је под закуп дражао. Не може се са поузданошћу примити овај изговор, али се зна, да је Трета, где год је служио, крао као лацов. У томе нас утврђује ово: што су при њему нађене многе заложнице од разних ствари, које припадају у својину разним личностима у престоници... О Митрову дану прошле год. Трета се опет врати у Србију. Видимо га и — пролазимо поред њега и не сањајући, да је то зликовац чврсте и одлучне воље. Тада је одсео код Мике Миличића обућара у улици „Дечанској“. Намера му је била, да се уортачи са Митом, јер је том приликом имао при себи 300 фор. Но како је Мита у томе времену морао побећи из Србије за то, што је позамашне суме дуговао неким олд. кожарима, то и Трета пређе за њим у Панчево. Тамо нису дуго били заједно. Пошто се са Митом око нечега завадио, пређе опет у Београд. То је било 25. Новембра пр. год. Од тога доба остао је овде све до 1. Јануара ове године. Лицем, дакле, на нову годину, извршио је разбојништво над Стеваном Јевтовићем алатаром олд. За време бављења свога у Београду, становао је код свога рођака Милана Предића ужара олд. а на 5—6 дана пред извршено разбојништво налазио се на преноћишту у кафани код „Албанеза“.

Како је Трета извршио разбојништво над Јевтовићем, то се већ зна, јер су многе новине после о томе опширно писале. Поред алџара у вредности 7—800, динара однео је из радње Јевтовићеве: 31 комад наполеона; 1 полунаполеон; 20—25 ком. банака; два дуката и нешто мало ситног аустријског новца. По извршеном разбојништву, Трета је отишао код Баруха мењача олд. Ту је променио злато за аустријске форинте. По том је купио себи ново одело. Цело то после подне шетао се улицом „Кнеза Михаила“ ал само од „рускога цара“. Даље у правцу ка Калимегдану, — није ишао.

Те вечери ударио је у пијанку, а идућег дана ухваћен је у кафани Уроша Чорбића у „болничкој улици“. У почетку Трета је одсудно одрицао дело, али доцније, кад га је и Јевтовић познао, исто је у свему признао. Од новаца нађено је код њега око 300 фор. Остало је све потрошио, пијући, као оно Петар, варадински Бан.

То је у кратко главна историја овога разбојника. Он се још налази под истрагом у Глав. полицији. Равнодушно и са стојичком мирношћом прича своје „јуначко“ дело, само што по некад кроз осмех вели: Ех, па ваљдаћу до пролећа поцунити коју јаму на „карабурми“...

Да би му лични опис, поред слике, био потпунији, напомињемо, да је Трета вере православне; нежењен; поданик А-

устро-Угарски. Пре неколико дана, тражила је Угарска влада да јој се изда због једне опасне крађе извршене на некој територији, ал јој захтев није могао бити уважен за то, што је овде извршио разбојништво, дакле дело теже категорије. Сад Трећа има да очекује праведну пресуду за своје злочино дело.

Ференц Мађарић. — Ференц је родом из Сомбора у Аустро-Угарској. Има 41. годину, вере римо-католичке — Буњевац. Од породице нема нигде никог, бар тако он сам вели. Говори, чита и пише: српски, немачки и мађарски. Стаса је средњег, джмекаст, у опште смеђ, очију плави, обрва, бркова и косе смеђе, залиски проседи. Грудни му је кош попречно преломљен по то се може приметити само кад се свуче.

Пре 6—7 месеци Ференц се упознао са неким Густавом Хинолом из Сомбора који му предложи да праве српске новчанице. Ференц пристаде, напусти службу коју је имао као служитељ сомборског суда и дадоше се на посао. Ну како су оборица били слабог материјалног стања, они обрлате и некога Шандора Лугомпрског земљоделца из Сомбора да им се придружи и да као имућнији ову ствар новцем потпомогне. И Шандор пристаде па се сва тројица дадоше на посао.

Густав, као мајстор набављао је справе а Ференц је као помоћник, слушао и извршавао наредбе његове. Да би што сигурнији били у своме предузећу Густав се пресели у Сегедин. Тамо је он направио извесан број новчаница од по 10 динара, па кад је био готов, позове ову двојицу да им 60 новчаница и ови се крену за Србију. Новембра 22-ог у 9 сати пре подне стигли су у Београди одсели код „Македоније“. Ручали су на отишли горе у собу. Кад су сортирали са правим нашим новчаницама, нашли су да су од њих 34 комада „добре“. Остали 26 комада, што им нису изгледале како треба — спалише. Сад се и Ференц и Шандор кренуше да врше операцију с „добрим“ банкама. Прво су отишли на дорћол у душановој улици. Код Петра Николића бакалина прошли су добро, јер су једну протурили.

Охрабрени, што им је први покушај испео за руком кренуше се да промену редом из дућана у дућан све ове новчанице. Дођоше пред дућан Николе Д. Кики трг. оvd. на „зереку“. Шандор остане на улици а Ференц уђе у радњу где узме две томпус цигаре и затражи кусур од банке. Момак ништа не примети но му даде кусур. Али чим овај изађе из дућана и весело пође Шандору, момак истрча за њим и заустави га. Рече му да она банка не ваља и затражи другу. Ференц тада извуче из џепа још две банке и рече сасвим куражно: ако је та лажна банка онда су и ове. Тако је у ствари и било. — Био је то неки бистар момак па одма позва полицијског органа који Ференца отера у кварт дорћолски. Шандор, кад је то приметио утекао је.

У кварту су Ференца узели на испит и одма видели по његовим одговорима да је он растурач лажних банака.

Заузимањем наше полиције дошло се до праве истине.

У Сегедину код Густава где је била радионица ових новчаница нађене су све справе и велика количина лажних банака. Тамо је ухваћен неки Марко Шиповатић друг Густавов у прављењу новчаница. — За овај проналазак фалсификатора, заслуга је наше полиције а и онога момка Кикиног, који је показао оштроумност и присебност.

Јанко Станковић осуђеник београдског казненог завода, заведен је под бр. 206 опште осудне књиге. (Уредн. бр. 12.) Јанко је циганин! родом из Сибнице окр. подунавског. Осуђен је последњи пут на двадесет година робије у тешком

окову, због извршене опасне крађе и тешке повреде тела. По издржању казне има да издржи и пет година полиц. надзора. У казненом заводу Јанко се сматра као један између најопаснијих лопова и разбојника. Ово му је поред небројно полицијских казне друга судска осуда. Помиловањем казна му је сведена на дванајест година. Али Јанку је и то много. Он жели слободу, јер му је већ дуго време. Једном је већ пробао да излети из „кавеза“, али је у томе спречен. Ну бива, да умакне и по неки осуђеник, на кога се обраћа особита, пажња, зато мо хоћемо да донесемо што више слика тих окорелих и опасних робијаша, како

би на случај бегства, могли одма да се дочекају од стране власти у земљи.

УСПОМЕНЕ ИЗ ВОЈНИЧКОГ ЖИВОТА.

I.

„Фини“ крадљивци.

Били смо на стражи код „Сава-капије“ нас десетак-дванајест редова и један каплар. Жарко, летње сунце припекло да човеку мозак проври. Ми се завукли у стражару, међ' дебеле градске зидине и разговарамо.

— Хеј, да нам је каквог воћа саде? — Узвикну Максим Чварулић и опључну у страну.

— Море ја бих волео бостана! — рече Обрен Живић, звани „Ћумур“ и извади иза шајкаче једну цигарицу, која не беше већа од једног сантиметра.

— Па, да нас пустиш капларе, да одемо на пијацу, и донесемо бостана! — обрати се Нестор Шеврљуга, каплару. — Донећемо амо, па да се сити наједемо!...

— А од куд ти паре, несрећо!... Сигурно си и данас тајин продао?...

— Јок море!... За паре уме купити и моја стрина; него ми идемо да донесемо без пара! — рече „Ћумур“ и осмехну се. — Хоћемо ли?... А, шта велиш каплар Никола!...

— Хајде де, ама да идете на ову доњу капију, да вас ко од официра не види!... Само бирајте оне „цариградске“! — рече каплар Никола; а они весело поскакаше, дотераше одело, протрљаше чизме четком и одоше...

Ја сам седео на душеми и пушећи цигарету прелетао сам мислима по моме родном месту. Нисам ни обраћао пажњу на оне што одоше.

— А где је Ћумур? — запиташ каплара. Он се насмеја.

— Одоше — вели — да донесу бостана!...

— Их, што незнадох!... И ја бих купио једну лубеницу! — рекох вајкајући се, јер на овој жези, хладна лубеница добро би ми дошла.

— Па сад ће они донети!...

— Јок, капларе, него да идем и ја; а иначе нам је нестало дувана, те да бар узгред купим и неки паклић!...

Кад поменух дуван, каплар Никола пључну тако некако кисело, као да је сав сок из једнога лимуна посисао.

— Иди, — рече — само пожури и прођи на ону капију до Дунава!...

— Разумем! — и дигох се те се упутих у варош.

Свет врви великом пијацом, мислиш да се сав Београд туна збио. Једни вичу, други се цењкају, — читав лом. На доњем крају, до полиције, назидане читаве барикаде бостана. Ја се упутих тамо да купим једну лубеницу. Запе ми за око

једна повећа гомила „цариградских“. Око ње се окупило света и погађају се.

— Види, види — виче бостанџија и стеже једиу расечену лубеницу; а из ње поцури црвен сок као крв. — Ама, што имам бостан — не роди га нена!... Свака је црвена као ружа!...

— Дед расеци ову! — рече један старчић и пружи једну лубеницу бостанџији.

— Ама, да је не сечем, јер „ветри њена сласт“!

— Сеци, сеци!... Ако је зелена, шта ће ми?

Он чисто увређен, запе ножем од репељке; али нож прође кроз њу као кроз сапун.

— Зелена к'о јед! — викну старац.

— К'о тиква! — додаде један кашљуцави пензионирац.

— Ево друге! — виче бостанџија.

Ја се маших једне и почех је куцати по кори. Кад неко дохвати измеђ мојих ногу једну од највећих „цариградлија“.

— Пошто је ова рођаче?... Запита бостанџију који се цењкаше са оним старчићем.

Он се окрену и промери је:

— Два гроша!...

— Шесет пара брата, доста је!...

— Не може рођаче!... Остави!...

Ја се савнем да је метем на гомилу, кад ме неко чукне у леђа. Погледам, кад имам шта видети. Ђумур дохвати ону лубеницу што се беше откопљала из међ мојих ногу, па ми довикну:

— Јеси ли ти луд, море?... Зај за ту да му дадеш шесет пара?... А нуде ова колика је, па сам је узео за *цигао* грош, амо код сељака!... Хајде овамо!...

— Е баш да је не поједеш за грош!... Иди опет тамо па узми! — довикну му бостанџија, а Ђумур ме повуче за рукав и ја пођох. Кад се одмакосмо он се насмеја.

— А виђе ли ти, ај?...
— Шта?...

— Па, ово је она лубеница што беше пред тобом.

— Е да?...

— Ја!... Него 'ајд' амо да потражимо оне!...

Пођемо неколико корака кад ето Максима и Нестора, упртили по две лубенице.

— Шта је море?... Пошто су?...

— Цабе!...

— А како?...

— Ајде амо, па ћу ти причати!...

— Чекај да узмем и ја једну!...

Свратих код једне земунке и платих јој два гроша за једну цариградску; е, немаш је шта видети, — ко песница.

Пођемо, а Максим отпоче:

— Амо — вели — код једног из Маркова дигосмо ову велику. Ја се припео на кола па пробам, а Нестор стоји код кола.

— Пошто је ова рођаче? — запитах и узех стезати лубеницу...

— Сто пара! — вели.

Ја је спустих при крају, уз лотре, а Нестор је дохвати.

— Пошто велиш море?...

— Сто пара брата!...

— А да ли је зрела?...

— Не брини!...

— Знаш — вели Нестор — док је ја не стегнем мојим рукама не могу да оценим! — па се саже, токорее да стегне лубеницу.

— А, пошто је ова? — запитах га ја узех другу лубеницу и раскорачих се с предњег точка на задњи, да бих могао Нестора заклонити.

— Два гроша рођаче!...

— Грош брата, грош!... Немам више!... — рекох му, а он зграби ону лубеницу из мојих руку и баца је срдито у кола.

— Немораш се љутити! — рекох. — Пазар — љубав! — и скидох се с кола да потражим Нестора, који се већ беше провукао испод кола и избио на другу страну са лубеницом кад сам се ја погађао и цењкао...

* * *

Узесмо дувана и упутисмо се у град. Они се весело це-рекашу и причаху један другом своје марифетлуке и вештине; а ја ћутећи премишљах, како и међ сељацима има заиста „финих“ и „оштроумних“ — *шатроваца*.

УБИСТВО ИЗ ОСВЕТЕ.

Освануо 22. мај — Спасов дан. Сунце грануло и просуло своје зраке, да те милина изаћи на чист ваздух. У селу Вуковцу (ср. хомољски) мештани се и старо и младо изоблачило у свечано рухо, да на први поглед помислиш, да овај свечани дан није као и остали.

Па да видите сваки онај, који би тако помислио, не би се ни преварио. Јер је на Спасов-дан, заветина у пом. селу. Пре подне носила се литија, а по подне мештани са својим гостима пожурили са ручком и изашли код записа, где је се у велико коло играло.

Док је младеж у колу била, дотле су старци и људи средњих година засели око „совре“ и ту уз чашу вина и ракије разговарали о свему и свачему. Ту су између осталих били: Стојан Стојановић, Петар Стојановић и Радосав Стојановић — браћа од стричева.

Људи као људи, попили више него што треба, па постали и разговорнији а богами и на крај срца.

Баш сунце на заходу кад од некуда наиђе Милић Мисић, младић од својих двајестину година — сироче. Родитељи му помрли, а оставили му једну кућицу и нешто земљице — колико да не скапава под туђим плотом.

Незна се како, тек Радосав се створи код Милића и поче му отимати батину, а уз то шамараше га и то не од шале.

Милић се поче отимати. Прискочише људи, да свађу утишљају. Но све то као да слабо помагаше. У томе скочи и Стеван Богдановић. Човек од својих 26—27 год. смеђ са ретком — малом брадицом и брковима, средњег раста, али прилично развијен. Био је благе нарачи и кроз поштен човек, — те су га у селу сви поштовали.

Дугура се до нападача и одгурну га мало у страну.

— А што бијете то сироче? — Срам вас било? — осече се Стеван... Зар је то лепо? Напили сте се. Тукли би некога, па кад нема кога другог а ви дај Милића... срамота.

— А што се тебе тиче? — прекиде га Радосав.

— Па и ако ме се не тиче, ти знаш добро, да ја неправду не трпим....

— Мајку ти твоју — шта се мешаш! — викну Стојан и потеже колац на Стевана.

Никодије, који се у близини Стевана нашао повуче за собом Стевана, не дајући му да се и даље препире, да не би до крви дошло.

У томе Стојан и она двојица пођоше кућама. Ну, Радосав се окрете Стевану с речима:

— Ајде овамо, ако смеш.

Никодије му не хте дати да иде, али, се Стеван отрже и оде за њима велећи: А што да не идем? Ја их се не бојим.

Она тројица, тек што су се мало одмакли а сустигоше Милића.

— Ту ли си? — викну Стојан и ухвати га за прса, па га поче шамарати.

Скупише се људи, притрча и Стеван и понова их развадише, а Милић побеже кући.

Запис постоји код куће Милосава Степановића, која је у сред села, а до саме општ. суднице.

Кућа је сниска — као у опште све сеоске куће, састоји се из три одељења: кујне која је на средини и две собе које су источно и западно од кујне.

У кући се Милосављевој ужурбало. Велика ватра, а око огњишта поређани лонци и шерпење, у којима се јело готови.

Редуше пуне руке посла, — а како и не би, кад је Милосав позвао госте на вечеру.

У соби са западне стране, од које прозор гледа у кош општински, поређани столови, који су већ и постављени. Ноћ већ настала кад и гости почеше долазити.

Било је превалило 8 сати, кад су гости засели за столом и отпочели вечерати. Стевану некако пало у део те сео до прозора. Десно и лево пак од њега, поређали се остали гости. После неколико чаша руменике, оппочеше се вити песме, и кад је једна у највећем жеку била, чу се пуцањ пушке, и то тако јак и силан, да о час сви занемеше, а после неколико тренутака чисто бесвесно истрчаше напоље.

(Свршише се у идућем броју са сликама ових разбојника).

ПОТЕРА.

Стојан Стојановић — Фујор (онај већи у црном капуту) из Велике Јасике, среза брзопаланачког, и Миленко Михаиловић (онај мањи, у белој цоки) из Подвршке ср. кључког — побегли су 13. тек. месеца из кладовског града, где су били у притвору и окову. Оба су оглашени хајдуци. По врсти својих недела, долазе у ред правих зверова. Њихова ужасна зло-

чинства описана су у 16. броју нашега листа од пр. године, када смо им и слике донели. Ми смо нарочито нагласили још тада, да су склони бегству, јер су већ једном били побегли из судског притвора. Као да смо предвиђали, да ће једнога дана оба умаћи. Казали смо: да се на њих строга пажња обрати. И, чудновато! У један исти мах оба бегашу. Како, на који начин, са чије непажње, то нам у овај мах није познато. Ми им понова доносимо слике и свраћамо на њих пажњу свима државним властима, јер ће их по њима сваки моћи лако познати. Истина, они ће се сада већ чувати, па ако буду опажени, очајно ће се борити, јер им се не иде више у казамате. Њима треба слобода, да могу и даље изводити своја крвничка дела. Наше власти треба све своје силе да употребе, те да ове зликовце похватају и да спасу поједине од могућих зала.

Станоје Станковић, слуга из Деана, среза власитиначког, који је окривљен за крађу, 5. ов. м. побегао је из притвора. Он је висок, црномањаст, стар 28 година у лицу црвен, малих бркова и браде. Одело му је: чакшире и јелек од белог сукна, шајкача на глави, а на ногама цокуле војничке. Ко га пронађе нека га упутити власти с позивом на депешу начелства округа крушевачког од 8. ов. м. № 104 или распис Управе града Београда № 525. 98. године.

РЕЦЕНЗИЈЕ НА „ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“.

„Ловац“ орган савезних ловачких удружења у Србији, у предпоследњем прошлогодишњем броју свом, доноси:

Полицијски Гласник. Ми поздрављамо појаву овога листа и уверили смо се, да потпуно одговара оној цели, којој је и намењен, јер је богат поуке и упутства за оне, који су се одали полицијској па и судској струци. Шира публика пак наћи ће у његовим станицама не само занимљиве радове стручњака, на првом месту нашег г. Тасе Миленковића, већ ће помоћу слика, које у листу излазе упознати се са свима оним лицима, од којих јој се ваља чувати као од „живе ватре“. С тога нека је овај лист препоручен, не само људима од струке, већ и грађанству особито трговцима и кафиџијама.

КЊИЖЕВНОСТ.

Изашла је нова књижица „Поротник“, гласник кривичних догађаја и суђења. Св. I. — Уз сарадњу ерпских правника и књижевника уређује Милан Ст. Марковић. Ми топло препоручујемо издање ово свима полицијским и судским чиновницима.

У „Поротнику“ расправљају се многе правничка питања, а има и веома занимљивих кривичних прича, у којима ће правници наћи обилата градива за своје студије.

„Полицајци“. Молимо све оне, којима смо послали „Полицајца“ да нам најдаље до краја месеца новац пошљу.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

† Перка, супруга г. Аце Стевановића, инспектора министарства унутрашњих дела, преминула је 12. тек. месеца а сарањена је 13. у 10 сахата пре подне уз учешће многобројног грађанства и чиновништва. Смрћу покојнице, г. Аца изгубио је племенитог друга, а деца његова добру и нежну мајку. И ми узимамо искрено учешће у његовој големој жалости.

Вољни смо да пошљемо и четврти број оним нашим повереницима, који нам још нису спискове претплатника послали. Ал' ово је последња експедиција и већ код идућег броја оставићемо шиљање свима, који нам дотле не буду послали спискове својих претплатника, и свешћемо штампање на онолико примерака, колико се фактички по списковима буде претплатника водило. Ми ово не чинимо из какве бојазни или других којих обзира, већ за то, што је штампа скупа, и што су нам издаци у опште велики. Надамо се, да ће наши повереници испунити према нама своју дужност, као што ми према њима испуњавамо...

Да би наш лист одговарао потпуно своје постављеном циљу, отварамо у нашем листу и ове две рубрике:

- 1.) Бележићемо веридбе полицијских чиновника; и
- 2.) Доносићемо некрологе полицијских чиновника и њихових породица у случају смрти. — Ово важи само за нашег талне претплатнике. У оба случаја молимо наше претплатнике да нам се писмом јаве.

Претплатницима из Београда, који до идуће суботе не положе претплату обуставићемо лист. Претплата се прима у свако доба дана у уредништво „Полицијског Гласника“ на „Теразијама“ Краљ Миланова улица број 16.

Г. г. Кости Ђукићу, начел. среза нишког и Свет. Поповићу, писару начелства подринског. Примили смо послату нову претплату. По вашим порукама извршиће се тачно. Хвала на тако брзом и одличном заузимању.

Ону господу из унутрашњости, што се писмима без претплате јављају за лист, молимо, да се обрате тамо нашим повереницима, те да их они уврсте у списак и за њих лист поруче. Разуме се, њима треба и претплату да положе. Ово објављујемо с тога, што на писма појединаца без претплате, не можемо се одазивати.

Ко хоће да има све бројеве од почетка године, тај треба благовремено и да се претплати. Доцније, кад сведемо штампу на онолики број колико се претплатника јави, нећемо моћи новим претплатницима да дамо све бројеве.

Ванредан број нашега листа послали смо, сем окружним и ереским властима, још и свима железничким станицама дуж пруге. Овај број штампали смо у цели бржег проналазаска лопова који је ону похару у Ђуприји извршио, и чију смо слику у томе ванредном броју донели. Ми ћемо овако ванредне бројеве штампати увек, кад год се појаве важнији криминални догађаји, ма да је то штампање скопчано са великим материјалним жртвама. Ал' општи интереси претежнији су нам од свију других интереса. На томе путу нећемо поустати. Разуме се, ако буде потпоре од стране наших читалаца.

У данашњем броју доносимо две слике разбојника Трете. У идућем броју донећемо још једну, боље израђену.